

AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON KUULUVA HARJOITTELU

Laatija Koulutuksen tukipalvelut
Voimassa 1.1.2020 lähtien
(ohje korvaa aiemman 1.8.2015 päivätyn toimintaohjeen)

SISÄLLYS

1	Johdanto	2
2	Harjoittelumuodot.....	2
2.1	Ohjattu harjoittelu.....	2
2.2	Ulkomailla tapahtuva harjoittelu.....	2
2.3	Harjoittelu omassa yrityksessä	2
2.4	AHOT- menettelyn kautta hyväksyttävä harjoittelu.....	2
3	Harjoittelun tavoitteet ja ajoitus	3
4	Harjoittelun toteuttaminen.....	4
4.1	Harjoitteluprosessi (ei koske terveysalaa).....	4
4.2	Terveysalan harjoittelun erityispiirteet	5
5	Harjoittelun arviointi ja merkitseminen rekisteriin	6
6	Harjoittelun työnjako ja vastuut HAMKissa	6
7	Harjoitteluun liittyvät lakisäätöiset asiat	7
7.1	Salassapitovelvollisuus	7
7.2	Työaika.....	7
7.3	Työturvallisuus.....	7
7.4	Tapaturmavakuutus.....	7
7.5	Vahingonkorvausvastuu	8
7.6	Oikeudet opiskelijan työn tuloksiin	8
7.6.1	Tekijänoikeudet	8
7.6.2	Patenttioikeudet.....	8
7.7	Harjoittelusopimuksen päättymisen.....	9
8	Harjoittelun kehittäminen	9
9	Liitteet.....	9

AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON KUULUVA HARJOITTELU

1 Johdanto

Toimintaohje koskee Hämeen ammattikorkeakoulussa (HAMK) suoritettavaan ammattikorkeakoulututkintoihin kuuluvaa harjoittelua. Yleisistä ohjeista poikkeavat käytännöt terveysalalla esitellään kohdassa 4.1.

Ammattikorkeakoulututkintoon kuuluu ammattitaitoa edistävää harjoittelua (asetus (1129/2014, 2 §). Hämeen ammattikorkeakoulussa harjoittelun laajuus on määritelty koulutuksen opetussuunnitelmassa. Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija erityisesti oman alansa keskeisiin käytännön työtehtäviin siten, että hän soveltaa opittuja tietoja ja taitoja työelämässä. Tavoitteena on edistää opiskelijan urakehitystä, tutustuttaa työntekijöiden asemaan ja työympäristöön sekä lisätä työllistymistä.

2 Harjoittelumuodot

Opiskelija suorittaa tutkintoon kuuluvan harjoittelun ohjattuna harjoitteluna opintojen aikana kotimaassa, ulkomailla tai omassa yrityksessä. Jos opiskelijalla on muulla tavoin hankittua harjoittelun tavoitteiden mukaista osaamista, hän voi hakea aiemmin hankkimansa osaamisen tunnustamista ja tunnustamista AHOT-menettelyn kautta.

2.1 Ohjattu harjoittelu

Tutkintoon kuuluva harjoittelu suoritetaan pääsääntöisesti ohjattuna harjoitteluna opintojen aikana. Ohjattu harjoittelu koostuu harjoittelun osaamistavoitteiden mukaisista monipuolisista työtehtävistä ja tukee ammatillista kasvua sekä asiantuntijuuden kehittymistä.

2.2 Ulkomailla tapahtuva harjoittelu

Opiskelija voi suorittaa tutkintoon kuuluvan ohjatun harjoittelun ulkomailla yrityksissä, korkeakouluissa tai erilaisissa organisaatioissa. Lisätietoa ulkomailla tapahtuvasta harjoittelusta on sivulla www.hamk.fi/kansainvalisyys-opinnoissa/.

2.3 Harjoittelu omassa yrityksessä

Harjoitteluvastaava tai -ohjaaja voi hyväksyä opiskelijan harjoittelupaikaksi opiskelijan oman yrityksen tai perusteilla olevan yrityksen. Tällöin HAMK määrittää opiskelijalle opettajan ohjaamaan harjoittelua työnantajan näkökulmasta.

2.4 AHOT- menettelyn kautta hyväksyttävä harjoittelu

Opiskelija voi esittää ennen opiskelua tai poissaolokauden aikana hankkimaansa työkokemusta harjoitteluksi AHOT-menettelyn kautta, joka on ohjeistettu AHOT-toimintaohjeessa. Opiskelija laatii eAHOT-hakemuksen ja liittää siihen työtodistuksen ja muut mahdolliset hakemusta tukevat liitteet. Jos näyttöhakemus hyväksytään, opiskelija antaa näytön sovitulla tavalla (raportti, esitys). AHOT-harjoittelut kirjataan näyttöinä.

Opintojen aikainen alalla työskentely voidaan hyväksyä raportoinnin avulla suoritukseksi samoin periaattein kuin ohjattu harjoittelu ilman AHOT-hakemuksen tekemistä, kun tästä on sovittu etukäteen koulutuksen harjoitteluvastaavan kanssa.

3 Harjoittelun tavoitteet ja ajoitus

Ammattikorkeakoulututkintoon kuuluvan harjoittelun tavoitteena on, että opiskelija

- saavuttaa opetussuunnitelman mukaiset ammatinhallinnan kannalta keskeiset harjoittelun osaamistavoitteet
- perehtyy työelämään ammattialansa näkökulmasta
- harjaantuu jatkuvaan itseään ja omaa ammattialaansa kehittävään työskentelyyn ja yrittäjyyteen
- työllistyy opintojensa päättyessä kansallisiin tai kansainvälisiin tehtäviin

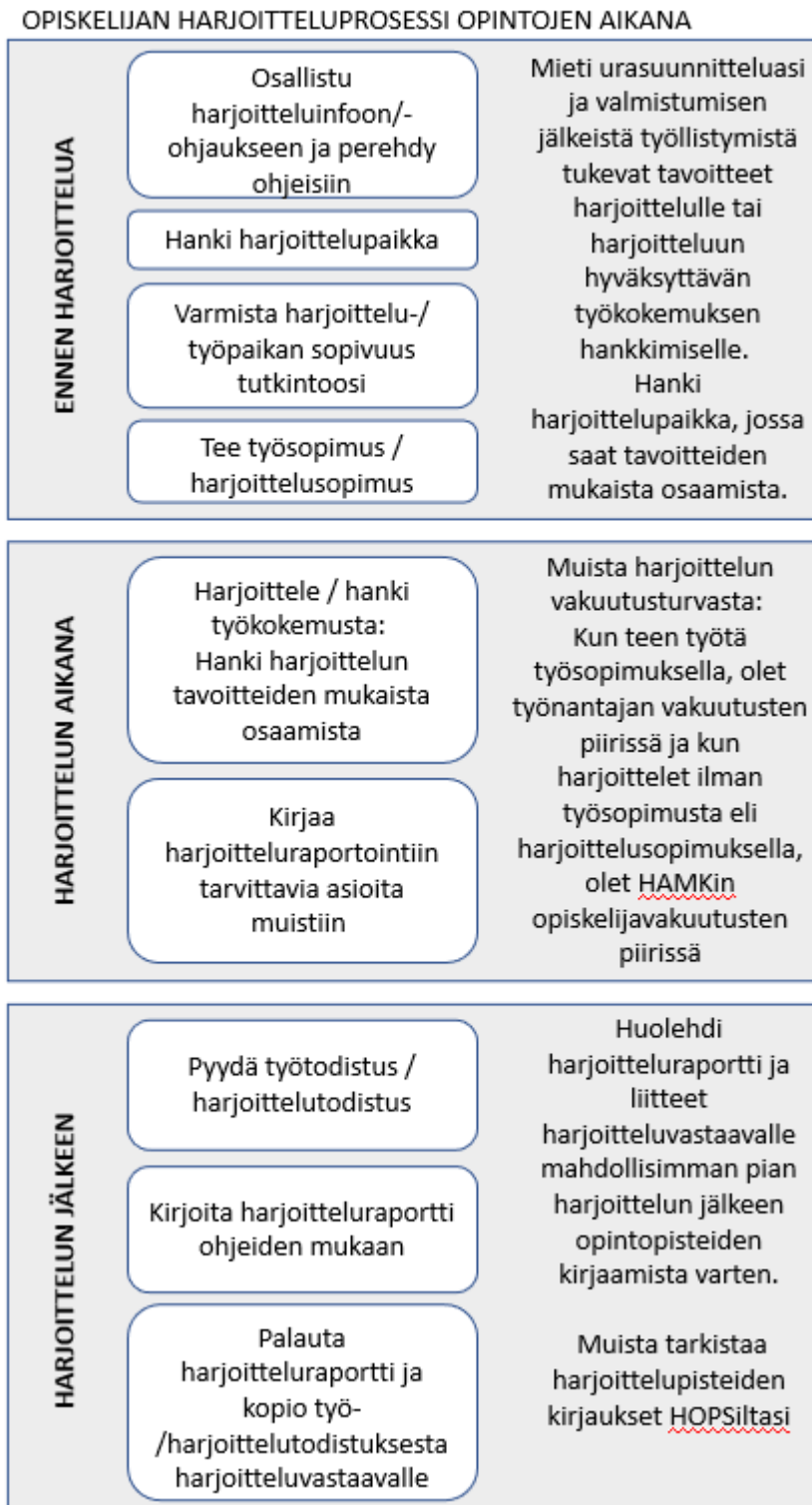
Henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaansa (HOPS) laatiessaan opiskelija asettaa harjoittelulle tavoitteet niin, että opinnot, harjoittelu ja opinnäytetyö tukevat kokonaisuutena opiskelijan omaa ammatillista kasvua. Ohjatun harjoittelun ja oppimisen edetessä tavoitteet täsmentyvät ja tarkentuvat.

Koulutuspäällikkö huomioi harjoittelun tutkintoon kuuluvien opintojen opetussuunnitelman ohjeellisessa ajoituksessa siten, että harjoittelu sijoittuu tutkinnon tavoitteiden mukaan mielekkääseen kohtaan. Opiskelija voi omissa HOPSissaan poiketa perustellusti tästä koulutuksen ajoituksesta.

Harjoittelun tavoitteellisuuden ja ohjauksen järjestämisen vuoksi suositellaan vähintään 5 op harjoittelujaksoja. Harjoittelu voidaan tehdä myös osa-aikatyössä, jolloin työajaksi suositellaan vähintään 10 -14 tuntia viikossa.

4 Harjoittelun toteuttaminen

4.1 Harjoitteluprosessi (ei koske terveysalaa)

Kuva1. Opiskelijan harjoitteluprosessi opintojen aikana

Harjoittelupaikan hankinta

Opiskelija vastaa ensisijaisesti harjoittelupaikan hankinnasta. Hän hyväksyttää harjoittelupaikan etukäteen harjoitteluohjaajalla ja/tai -vastaavalla. Tavoitteena on, että harjoittelija on työpaikkaansa työsuhteessa, jolloin vastuukysymykset määräytyvät normaalin työsuhteen mukaisesti.

Harjoittelusopimus

Harjoittelusopimus tehdään kirjallisena ja kolmena kappaleena ennen ohjatun harjoittelun alkamista aina, jos opiskelija ei tee työsopimusta harjoittelupaikan kanssa. Työsopimuksen lisäksi harjoittelusopimus voidaan tehdä tarvittaessa, jos esim. on tarvetta määritellä osa-aikaista työtä työsopimusta tarkemmin. Harjoittelusopimus on liitteenä (Liite 1).

Jos opiskelija on työsuhteessa harjoittelupaikkaan, eikä harjoittelusopimukselle ole tarvetta, hän täyttää harjoittelusopimuksesta vain harjoittelusuunnitelma osuuden. Suunnitelma tallennetaan Harjoittelu Moodleen tai muulla koulutuksessa ilmoitetulla tavalla.

Harjoittelun ohjaus

Ohjauksen tavoitteena on opiskelijan oppimisen, ammatillisen kasvun sekä asiantuntijuuden kehittämisen tukeminen. Jokaiseen harjoittelujaksoon kuuluu opiskelijan ja ohjaajan välinen ohjauskeskustelu. Ohjausta voidaan toteuttaa erilaisten oppimistehtävien sekä vuorovaikutuksen avulla. Harjoittelupaikka nimeää vastuuhenkilön ohjaamaan harjoittelijaa harjoittelun aikana. Opiskelijalla on harjoitteluohjaaja tai -vastaava omasta koulutuksesta. Harjoittelun ohjauksen vähimmäisvaatimuksena on, että opiskelija kokee saavansa ohjausta sitä tarvitessaan.

Harjoittelun raportointi

Harjoitteluraportoinnissa opiskelija kuvaa harjoittelupaikkaa, harjoittelun sisältöä ja peilaa omaa oppimistaan harjoittelun osaamistavoitteisiin. Opiskelija raportoi harjoittelustaan harjoitteluvastaavalle ennalta sovitussa määräajassa. Samalla opiskelija toimittaa harjoitteluvastaavalle todistuksen harjoittelustaan. Harjoittelun raportoinnin ohje on liitteenä (Liite 2).

4.2 Terveysalan harjoittelun erityispiirteet

Terveysalan ohjatun harjoittelun tarkoituksena on saavuttaa opetussuunnitelmassa määritellyt ammatin hallinnan kannalta keskeiset valmiudet. Hoitotyön koulutuksessa suoritettavaan tutkintoon, sairaanhoitaja (AMK) tai terveydenhoitaja (AMK) koulutukseen sisältyvää ohjattua harjoittelua linjaa opetussuunnitelman / tutkinnon osaamiskuvauksen lisäksi EY-direktiivi 2005/36/EY.

Terveysalan harjoittelu on kiinteä osa muuta opiskelua. Se toteutetaan laajempiin opintokokonaisuuksiin sisältyvinä ja teoreettisiin opintoihin liittyvinä opintoina. Yksittäisten harjoittelujaksojen tavoitteet määräytyvät sekä opetussuunnitelmassa asetettujen osaamistavoitteiden että opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden mukaisesti.

Harjoittelu koostuu laboraatio- ja simulaatioharjoituksista, kliinisestä käytännön opiskelusta, muista työelämän kanssa tehtävistä yhteistyöhankkeista sekä näihin liittyvistä kirjallisista ja toiminnallisista tehtävistä.

Terveysalalla toteutettava harjoittelu vastaa voimassaolevan kansallisen lainsäädännön ja koulutusta koskevien direktiivien vaatimuksia, joiden perusteella opiskelija tutkinnon suorittuaan voidaan merkitä Valviran ylläpitämään keskusrekisteriin. Yksikön johtaja vastaa siitä, että harjoittelulle asetettavat viranomaisvaatimukset tunnetaan ja otetaan huomioon harjoittelua toteutettaessa.

Opiskelija suorittaa harjoittelun pääsääntöisesti HAMKin hyväksymissä paikoissa ja sitoutuu työskentelemään ohjattuna vastuunsa rajat tuntien.

Ohjaava opettaja vastaa harjoittelun ohjauksesta ja arvioinnista sekä dokumentoinnista. Hän tukee opiskelijan oppimisprosessia yhteistyössä harjoittelupaikan ohjaajan ja koko työyhteisön kanssa.

Harjoitteluvastaava koordinoi harjoittelun toteuttamista. Harjoitteluvastaava ja ohjaava opettaja huolehtivat harjoittelupaikkavaraukset harjoittelupaikkojen kanssa sovitulla tavalla ja huolehtivat tiedonkulusta harjoittelupaikkojen ja oppilaitoksen välillä.

Harjoittelupaikan ja HAMKin välillä solmitaan opiskelusopimus, joka on organisaatiokohtainen ja toistaiseksi voimassa oleva tai opiskelijakohtainen ja määräaikainen. Tällä sopimuksella harjoittelupaikan edustaja sitoutuu yhdessä työyhteisön kanssa toteuttamaan sopimuksen velvoitteet ja huolehtimaan opiskelijan ohjauksesta yhteistyössä ohjaavan opettajan kanssa.

5 Harjoittelun arviointi ja merkitseminen rekisteriin

Ohjattu harjoittelu arvioidaan hyväksyty (HYV) – hylätty (HYL) -asteikolla. Opintojen aikainen alalla työskentely voidaan hyväksyä raportoinnin avulla suoritukseksi samoin periaattein kuin ohjattu harjoittelu ilman AHOT-hakemuksen tekemistä.

Harjoittelun osaamistavoitteet ja arviointiperusteet kuvataan koulutuksen opetussuunnitelmassa harjoittelun opintojaksoilla. Harjoitteluvastaava /-ohjaaja kirjaa opintopisteet ja arvioinnin opintorekisteriin Pakissa opettajan työpöydällä Opintojen arviointi -toimintaohjeen mukaisesti.

6 Harjoittelun työnjako ja vastuut HAMKissa

Harjoittelusopimukseen on kirjattu tehtävä- ja vastuujako HAMKin, työnantajan ja opiskelijan välillä (Liite 1). Seuraavassa on kuvattu työnjako HAMKissa.

Opiskelija

- suunnittelee omat tavoitteet harjoittelulle osana tutkinnon kokonaisuutta (Liite 1.)
- hankkii harjoittelupaikan annettujen ohjeiden mukaan
- tekee työsopimuksen tai huolehtii, että harjoittelusopimus on kunnossa ennen harjoittelun alkua, jos ei tee työsopimusta harjoittelupaikan kanssa
- suorittaa harjoittelun suunnitelmallisesti ja tavoitteiden mukaisesti
- on velvollinen ilmoittamaan harjoittelussa tapahtuvista muutoksista
- arvioi tavoitteiden mukaista oman osaamisen saavuttamista
- laatii harjoitteluraportin välittömästi harjoittelujakson jälkeen, raportoinnin ohje (Liite 2.)
- palauttaa harjoitteluun liittyvät dokumentit harjoitteluohjaajalle/-vastaavalle harjoittelun hyväksymistä ja opintorekisteriin kirjaamista varten

Harjoitteluohjaaja / harjoitteluvastaava

- toimii yhteyshenkilönä harjoittelupaikan ja HAMKin välillä
- huolehtii harjoittelun ohjauksesta ja harjoittelusuunnitelmien tekemisestä
- avustaa tarvittaessa harjoittelupaikan hankinnassa
- jos opiskelija tekee harjoittelusopimuksen, tarkistaa ja allekirjoittaa harjoittelusopimukset ennen harjoittelun alkua
- vastaanottaa näytön AHOT-periaatteiden mukaisesti

- arvioi harjoittelun ja kirjaa harjoittelut opintorekisteriin

KV-harjoittelun ohjaaja

- avustaa opiskelijoita ulkomailla suoritettavan harjoittelun käytänteissä

Koulutuspäällikkö

- vastaa opetussuunnitelman harjoittelun osaamistavoitteista
- vastaa harjoittelun toteutumisesta tavoitteiden mukaisesti
- vastaa harjoitteluun liittyvästä työnjaosta omassa koulutuksessa

7 Harjoitteluun liittyvät lakisääteiset asiat

Harjoittelupaikan lakisääteiset velvoitteet määräytyvät opiskelijan harjoittelun sopimussuhteen mukaan. Jos opiskelija suorittaa harjoittelunsa työsuhteessa, työnantajaa ja harjoittelijaa sitovat samat lakisääteiset velvoitteet kuin muitakin harjoittelupaikan työntekijöitä.

Jos opiskelija työskentelee harjoittelussa alaikäisten kanssa, pitää hänen toimittaa rikosrekisteriote työnantajalle.

Ei-työsopimussuhteiset harjoittelijat ovat HAMKin vakuutusturvan piirissä.

7.1 Salassapitovelvollisuus

Opiskelija on salassapitovelvollinen harjoittelupaikkansa liiketoiminnasta ja asiakassuhteista sekä sosiaali- ja terveysalan harjoittelussa opiskelija on salassapitovelvollinen henkilötietoja käsiteltäessä Tietosuojalain 1050/2018 mukaisesti.

7.2 Työaika

Harjoittelussa työaika määräytyy työaikalain (605/1996) ja kyseisellä harjoittelupaikalla sovellettavan työehtosopimuksen perusteella.

7.3 Työturvallisuus

Työnantaja huolehtii ja vastaa työpaikalla tapahtuvan harjoittelun aikana opiskelijan työturvallisuudesta lain 738/2002 § 3 ja § 4 edellyttämällä tavalla. Opiskelija on velvollinen noudattamaan työpaikan turvallisuusohjeita ja määräyksiä.

7.4 Tapaturmavakuutus

Jos opiskelija suorittaa harjoittelunsa työsuhteessa, työnantaja huolehtii harjoittelijan vakuutuksesta.

Jos harjoittelu ei tapahdu työsuhteessa, HAMK on vakuuttanut opiskelijansa harjoittelun aikana tapahtuvan tapaturman varalta (Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta, 460/2015) ja tapaturmakorvaukset maksetaan sen mukaisesti.

Ulkomailla suuntautuvan työharjoittelun osalta tapaturmavakuutus on perillä olon lisäksi voimassa meno- ja paluumatkalla Suomen ja harjoittelumaan välillä.

7.5 Vahingonkorvausvastuu

Vahingonkorvausvastuu on sillä, jonka lukuun, hyödyksi tai työnjohdolla työskennellään. (Vahingonkorvauslaki 412/1974 luku 2. § 1 ja luku 3 § 1) Työsuhteessa on isännän vastuu.

Tahallaan aiheutetusta vahingosta vastaa työntekijä itse.

Mikäli opiskelija harjoittelee ilman työsuhdetta, vahingonkorvausvastuu on yrityksellä, jolle ja jonka työnjohdon alla opiskelija tekee työtä (3. luku 1 § 3. mom.).

Opiskelijan turvaksi on otettu palkattoman harjoittelun osalta vastuuvakuutus, joka on voimassa sekä kotimaassa että ulkomailla tapahtuvassa harjoittelussa, pois lukien USA ja Kanada. Vakuutus ehdot ja -määrät ovat esitetty opiskelijoiden vakuutusturvakoosteessa. Harjoittelupaikan vastuuvakuutus on kuitenkin ensisijainen ja oma vastuuvakuutuksemme korvaa harjoittelupaikan vastuuvakuutuksen puutteita tai puuttumista.

7.6 Oikeudet opiskelijan työn tuloksiin

7.6.1 Tekijänoikeudet

Tekijänoikeudet teokseen ovat lähtökohtaisesti tekijällä itsellään (Tekijänoikeuslaki 404/1961 1 §). Kun opiskelija harjoittelee työpaikalla ilman työsuhdetta (= ilman työsopimusta), hänellä itsellään on tekijänoikeudet teoskynnyksen ylittäviin työnsä tuloksiin, kuten tietokoneohjelmiin ja taideteolisiin esineisiin. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404 § 40b (11.1.1991/34)).

Kun opiskelija harjoittelee työpaikalla työsuhteessa, hänen siihen liittyviä tehtäviä täyttäessään tekemänsä tietokoneohjelman ja siihen välittömästi liittyvän teoksen tekijänoikeudet siirtyvät työnantajalle. (Tekijänoikeuslaki § 40b).

Kun opiskelija harjoittelee ammattikorkeakoulussa työsuhteessa itsenäisenä opettajana tai tutkijana, tekijänoikeudet tietoteknisistä tuotoksista eivät siirry ammattikorkeakoululle, vaikka hän toimisi työsuhteessa. (Tekijänoikeuslaki § 40 b 2 mom.).

Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa tekijänoikeudet voidaan kokonaan tai osittain siirtää erillisellä kirjallisella sopimuksella opiskelijalta työnantajalle/korkeakoululle. Opiskelijalla on tällöin oikeus saada nimensä mainituksi hyvän tavan mukaisesti teosta käytettäessä.

7.6.2 Patenttioikeudet

Kun opiskelija harjoittelee ilman työsuhdetta (= ilman työsopimusta), hänellä on oikeudet suomalaisen keksintökynnyksen ylittävään keksintöönsä. (Patenttilaki 550/1967, § 1).

Kun opiskelija harjoittelee työpaikalla työsuhteessa, hänen siihen liittyviä tehtäviä täyttäessään tekemänsä keksinnöt siirtyvät suoraan lain nojalla työnantajalle. (656/1967, § 4)

Kun opiskelija harjoittelee työsuhteessa HAMKiin, korkeakoululla on ensisijainen oikeus hyödyntää opiskelijan **sopimustutkimuksessa** tekemää keksintöä. **Avoimessa tutkimuksessa** syntyneen keksinnön ensisijainen hyödyntämisoikeus on opiskelijalla itsellään. Mikäli opiskelijan tekemä keksintö on syntynyt muussa kuin sopimus- tai avoimessa tutkimuksessa, HAMKilla on etuoikeus neuvotella

keksijän kanssa keksintöön kohdistuvista oikeuksista (Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin 369/2006 § 1, 3, 6, 7 ja 8).

7.7 Harjoittelusopimuksen päättyminen

Harjoittelusopimuksen voimassaolo päättyy normaalisti harjoittelun päättyessä. Sopimus voidaan purkaa kesken työsopimuslain 8 luvun 1 § mukaisin perustein tai mikäli harjoittelulle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen muutoin on huomattavasti vaarantunut.

-

8 Harjoittelun kehittäminen

Palautetta harjoitteluiden onnistumisesta saadaan harjoitteluraporteista ja valmistuvien opiskelijoiden antamasta AVOP-palautteesta. Palautetta harjoittelusta saadaan myös suoraan työelämäkumppaneilta. Palautteen avulla koulutuksissa kehitetään harjoittelun tiedottamista ja ohjausta koulutuspäällikön johdolla.

Viitteet

Tähän ohjeeseen liittyvät seuraavat lait ja asetukset:

- Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista (1129/2014, 2 §)
- Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin (2006/369)
- Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin (656 / 1967, § 4)
- Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta 460/2015
- Patenttilaki 550/1967 § 1
- Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404 § 40b (11.1.1991/34)
- Työaikalaki (605/1996)
- Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta 24.4.2015/460
- Vahingonkorvauslaki 412/1974 luku 2. § 1 ja luku 3 § 1
- Ammattipätevyysdirektiivi (2005/36/EY)
- Tietosuojalaki 1050/2018
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994
- Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 564/1994
- Hämeen ammattikorkeakoulun tutkintosääntö
- Opiskelija- ja henkilöstöliikkuvuus -toimintaohje
- AHOT-toimintaohje
- Opintojen arviointi -toimintaohje

9 Liitteet

Liite 1. Harjoittelusopimus

Liite 2. Harjoittelun raportointiohje